

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1	3
Шляхи забезпечення якості вищої освіти. Науково-методичне забезпечення інноваційного розвитку освітнього процесу	
УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ОНАХТ Ф.А. Трішин, В.Г. Мураховський	13
УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПОЗИЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ISO М.Р. Мардар, І.А. Устенко	15
ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В.В. Немченко, Г.В. Немченко	18
ОСНОВНІ ПІДХОДИ МАЙБУТНІХ СТУДЕНТІВ ДО ВИБОРУ ЗВО І.М. Агєєва, І.І. Савенко, І.О. Седікова	21
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРОГРАМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ І.С. Калмикова, О.О. Меліх, Г.О. Саркісян	24
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ Л.М. Тележенко, О.В. Золовська, М.А. Кашкано	25
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН БЛОКУ «СТРАТЕГІЯ» І.М. Агєєва, Ю.В. Дьяченко, Є.М. Коренман	27
НАУКОВА ЧАСТИНА У ДИПЛОМНИХ ПРОЕКТАХ БАКАЛАВРІВ Д.О. Жигунов, С.М. Соц, І.О. Кустов	28
ДОЦІЛЬНІСТЬ «КЕЙС-МЕТОДІВ» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНО КОМПЕТЕНТНИХ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ Г.І. Палвашова, Т.І. Нікітчина	29
МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН МІКРОБІОЛОГІЧНОГО БЛОКУ НА КАФЕДРІ БІОХІМІЇ, МІКРОБІОЛОГІЇ ТА ФІЗІОЛОГІЇ ХАРЧУВАННЯ А.В. Єгорова, Л.В. Труфкаті, О.О. Килименчук	31
ПРОМИСЛОВИЙ ТА НАУКОВИЙ ТУРИЗМ – НОВА ДИСЦИПЛІНА В ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ-ТУРИСТІВ Г.І. Палвашова	32
РОЛЬ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІСТІВ В.А. Самофатова	35
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КОУЧИНГУ В ПІДГОТОВЦІ ІНЖЕНЕРНИХ КАДРІВ О.О. Коваленко, Д.І. Вєтров, К.Ю. Кормош	36
САМООЦІНКА В ПРОЦЕСІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ Є.В. Іванов	38

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПОЗИЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ ISO

М.Р. Мардар, І.А. Устенко

Освіта – це найважливіше із земних благ,
якщо воно найвищої якості.
В іншому випадку воно абсолютно марне.
Р. Кіплінг

Управління якістю освіти, засноване на принципах загального менеджменту якості (TQM) і міжнародних стандартів ISO серії 9000, – це новий управлінський хід. Ці стандарти регламентують вимоги до систем забезпечення якості. Їх основна перевага: універсальність і принципова застосовність до всіх видів діяльності. Міжнародні стандарти ISO серії 9000 описують ефективну систему управління якістю, в якій всі процеси і дії контролюються і документуються. В основу менеджменту якості, відповідно до стандартів ISO серії 9000, покладені вісім принципів: - орієнтація на споживача; - провідна роль керівництва (лідерство); - залучення працівників; - процесний підхід; - системний підхід до менеджменту; - постійне поліпшення; - підхід до прийняття рішення на основі фактів; - взаємовигідні відносини з постачальниками. Перелік принципів та їх складових (підкритерії) наведено в табл. 1.

Таблиця 1 – Модель діяльності закладу вищої світи відповідно до стандартів ISO серії 9000

Принципи	Підкритерії та деякі результати діяльності на прикладі ОНАХТ
1. Орієнтація на споживача (задоволеність споживачів)	В якості споживачів і зацікавлених сторін результатом освітнього процесу виступають в першу чергу студенти, які отримують освіту, роботодавці, батьки, споживачі результатів науково-дослідної роботи, споживачі послуг, пов'язаних з підвищенням кваліфікації і професійною перепідготовкою, а також держава та суспільство в цілому. Задоволеність студентів та випускників ОНАХТ: у 2017 році дипломи молодшого спеціаліста отримав 551 студент, бакалавра – 1333, спеціаліста – 403 і 345 студентів отримали диплом магістра. Зростанню рівня підготовки фахівців сприяє практична підготовка студентів і заходи з подальшого працевлаштування. Проведено дві ярмарки вакансій і 29 днів різних підприємств в стінах академії. Задоволеність роботодавців: у 2017 році оновлено базу практики, укладено 1035 базових та індивідуальних договорів на проходження практики для 7716 студентів. Працевлаштовано 98 % студентів, які навчалися на бюджеті і 16 % студентів, які навчалися за контрактом.

Принципи	Підкритерії та деякі результати діяльності на прикладі ОНАХТ
2. Провідна роль керівництва	Особиста участь керівництва у формуванні та розвитку стратегії ЗВО; основних цілей і завдань в області якості освіти; в забезпеченні впровадження та постійного вдосконалення системи менеджменту якості; в роботі з зовнішніми зацікавленими сторонами (роботодавцями, партнерами, представниками громадськості та ін.) та ін.
3. Залучення працівників (менеджмент персоналу)	<p>Науково-педагогічний персонал та співробітники представляють найбільш істотну і цінну частину ЗВО, і найкраще використання їх можливостей може принести максимальну вигоду. Система якості ЗВО та її механізми повинні спонукати співробітників проявляти ініціативу в постійному поліпшенні якості діяльності ЗВО, брати на себе відповідальність у вирішенні проблем якості, активно підвищувати свої знання, передавати свої знання і досвід колегам, представляти свою організацію споживачам та всім зацікавленим сторонам.</p> <p>Якісний склад професорсько-викладацького складу ОНАХТ покращився і наближається до найкращих співвідношень (90 і 30). Частка викладачів з науковими ступеннями зросла до 72,9%, а частка докторів наук, професорів – до 15,3%.</p>
4. Процесний підхід (менеджмент процесів)	<p>Будь-яка робота, яка отримує вхідні впливи і перетворює їх у вихідні результати, можна вважати процесом. Щоб функціонувати ефективно, ЗВО необхідно виявляти взаємопов'язані процеси в своїй діяльності і управляти ними. Часто вихід одного процесу безпосередньо формує вхід іншого. При цьому кожен процес розглядається як система з наслідками, які з цього витікають: визначаються споживачі кожного процесу, ідентифікуються їхні вимоги, вивчається їх задоволеність результатами процесу; встановлюється взаємодія даного процесу з іншими процесами організації; встановлюються повноваження, права та відповідальність за управління процесом; при проектуванні процесу визначається його ресурсне забезпечення.</p> <p>Впроваджена модель здобуття вищої освіти у ОНАХТ. Реалізували проект виробничого стажування викладачів, який оплачує бізнес і промисловість. У 2017 року 96 викладачів ОНАХТ пройшли стажування шляхом роботи на промислових підприємствах, що дозволило їм значно підвищити рівень своєї кваліфікації.</p>

Принципи	Підкритерії та деякі результати діяльності на прикладі ОНАХТ
5. Системний підхід до менеджменту (політика і стратегія)	Виявлення, розуміння і управління системою взаємозалежних процесів, спрямованих на досягнення заданих цілей, сприяє підвищенню результативності та ефективності ЗВО. Принцип системного підходу тісно пов'язаний з попереднім принципом і з поданням про систему якості як про сукупність взаємопов'язаних процесів. Системний підхід передбачає також постійне поліпшення системи через вимір і оцінку.
6. Постійне поліпшення (результати діяльності ЗВО)	<p>Постійне поліпшення якості має бути незмінною метою ЗВО. У стандартах ISO серії 9000 декларується необхідність безперервного поліпшення систем управління якістю та підкреслюється, що: успішне функціонування організації може бути результатом впровадження системи менеджменту якості, яка розроблена з урахуванням принципу постійного поліпшення; система управління якістю може забезпечити основу для постійного поліпшення і задоволення споживачів; статистичні методи можуть застосовуватися для визначення мінливості процесів і їх результатів, що є основою для постійного поліпшення системи менеджменту якості.</p> <p>У 2017 році ОНАХТ отримано 75 сертифікатів за новим переліком спеціальностей. Реорганізовано факультети і розроблено нові освітні програми за топовими спеціальностями. Запровадження комплексу заходів, у тому числі дистанційної складової, призвело до покращення, хоча поки що і незначного, показників ефективності навчання. Якість навчання склала 56% при успішності 84,5%. Високий рівень менеджменту, запровадженого в академії в черговий раз підтверджено сертифікацією за системою міжнародних стандартів ISO 9001:2015. Кожен керівник повинен буде відповісти за результати своєї діяльності. У цьому допомагатимуть постійно діючі комісії Вченої Ради, а також нові відділи внутрішнього аудиту та сертифікації, моніторингу діяльності, а також центр моніторингу енергоефективності.</p>
7. Підхід до прийняття рішень на основі фактів	Ефективність рішення завжди ґрунтується на логічному та системному аналізі даних та інформації. Рішення будуть найбільш ефективними, якщо вони ґрунтуються на аналізі реальних даних та інформації. Реалізація принципу вимагає, перш за все, вимірювань і зборі достовірних і точних даних, що відносяться до поставленого завдання.

8. Взаємовигідні відносини з постачальниками (ресурси і партнери)	Якщо відносини між постачальниками формуються на взаємовигідній основі, вони сприяють розширенню можливостей обох організацій. Реалізація принципу вимагає ідентифікації основних постачальників, організації чітких і відкритих зв'язків і відносин (заснованих на балансі короткострокових і довгострокових цілей обох сторін), обміну інформацією і планів на майбутнє, спільної роботи по чіткому розумінню потреб споживачів, ініціювання спільних розробок і поліпшення послуг і процесів.
---	--

Наведена модель, при певному доопрацюванні і апробації, може використовуватися в процедурі атестації ЗВО при оцінці глибини впровадження єдиних підходів до забезпечення якості в закладах вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Управление качеством в высшем учебном заведении / Г.М. Мутанов, А.К. Томилин, Ю.Е. Кукина и др. – Усть-Каменогорск: ВКГТУ, 2011. – 116 с.
2. Єгоров Б.В. Звіт ректора ОНАХТ про діяльність академії за 2017 р. [Електронний ресурс] / Режим доступу: https://www.onaft.edu.ua/download/pubinfo/zvit_rector/zvit_rector_2017.pdf (дата звернення 20.03.2018).

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В.В. Немченко, Г.В. Немченко

Реформування освіти слід розглядати як складову перебудови економіки країни в цілому. Оскільки перебудова економіки до ринку здійснюється незадовільно, то це негативно впливає і на освіту. На протязі майже усіх років незалежності України в освіті здійснювались реформи, які стосуються підвищення якості підготовки фахівців, впровадження ЗНО, акредитація та підготовка бакалаврів, магістрів нових спеціальностей, збільшилась кількість захищених кандидатських та докторських дисертацій. Однак, реформуванням й прийняттям закону про освіту, незадоволені як викладачі з одного боку, так і студенти і випускники з іншого. Освіта не відповідає сучасному виробництву і стану економіки.

На жаль, демографічна ситуація за часи незалежності погіршилась. З 1990-го по 2016 роки за даними Державної служби статистики України, населення в країні зменшилось на 17%, а частка вікової категорії 0-17 років – на 43%. [2].

Таким чином, в умовах погіршення економічного становища число абітурієнтів зменшилась, незважаючи на практично стабільну кількість техніч-